

הַלְבוּת קִרְבָּנוֹת סִימָן מִזֵּה מַח

ביאורים ומוספים

הזמן לקריאת פרשת התמיד, כתב האי"א (בוטשאטש) שנכון לאומרה עד סוף זמן תפילת שחרית, לפי שער או היה זמן הקרבת התמיד. ולגבי מקום אמירת פרשת התמיד, כתב בביה"ל לעיל (סי' א סיה ד"ה ופרשת עולה) בשם הזוהר, שטוב לומר פרשת התמיד ושאר הפרשיות דוקא בבית הכנסת. והשערי תשובה (כאן סי' ק א) ביאר השעם כיון שעבודת הקרבנות היתה בבית המקדש, ובית הכנסת הוא מקדש מעט.

ולענין אמירת פרשת התמיד קודם תפילת מנחה, כתב הרמ"א לקמן (סי' רל"ד ס"א) שיש שכתבו שנוהגים לומר את פרשת התמיד קודם 'אשרי', ובטעם הדבר שלא נתפשט מנהג זה כמו בשחרית, כתב המקור חיים (שם בקיצור הלכות) שבבניא יחזקאל מוכח שלעיתים לבוא יתבטל התמיד של בין הערבים.

[משנ"ב שם]

מי שפוסק בקו ובפרשיותיהם,

2) ובזמן אמירתו, כתב בביה"ל לעיל (סי' א סיה ד"ה ופרשת עולה) שטוב לומר קרבנות קודם התפילה, ובלבד שלא יפסיד על ידי זה קריאת שמע בזמנה או תפילה בצבור. והוסיף הקצות השולחן (סי' יד ס"א), שבאופנים אלו יאמר הקרבנות אחר התפילה. וראה עוד בביה"ל שם שהאר"ך בסדר אמירתו.

[משנ"ב שם]

וכן מה שצ"ע אוקרין בכל יום עניני עשיית הקטרת.

3) ובמעלת אמירתה, כתב הזוה"ק (פר' ויקהל דף ר"ח, ב) שהאומרה ינצל מכל דברים רעים ומכל פגעים רעים, מהרהור רע ומדין רע ומנות, ולא ינוק כל אותו היום, ובלבד שיכוון בה. ובסדר היום (סדר עבודה) כתב שהחושש עליו ועל נפשו ראוי לו להשתדל בכל עז בענין הזה, ויכתוב את כל ענין הקטורת בקלף כשר בכתובה אשורית, ויקרא אותו בכונה גדולה פעם אחת בבוקר ופעם אחת בערב, ואני ערב לכך. והוסיף (בסדר פיתום הקטורת), שאמירתו תעלה במקום הקרבת הקטורת, שהקרבתה מנטלת את המות ועוצרת את המגפה ומסלקת רוח רעה ואת המקטרגים מכל העולם, ולכן מי שמקפיד לומר פרשת הקטורת פעמיים בכל יום ולכוון בה מילה במילה, גורם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ואינו בא לידי עניות, ויזכה להרווחת מונותיו.

[משנ"ב שם]

הפנה שהיא מתעסק להכין עניניה, לא אמירת הפכות לקדו.

4) ובמעלת הכונה בזה, כתב הזוה"ק (פר' וירא דף ק, א) אמר ר' כרספדאי מי שמוכר בפיו בבתי כנסיות ובתי מדרשות ענין הקרבנות והקרבנות ומכוון בהם, ברית כרותה היא שאלו המלאכים שמוכרים לו חובה, אינם יכולים לעשות לו אלא טובה. ולענין אמירת פרשיות הקרבנות, הוסיף בביה"ל לעיל (סי' א סיה ד"ה ופרשת עולה) שילמד מהגמרא או מהרמב"ם את סדר ההקראה, כדי שיבין אחר כך מה שאומר, ובוה יחשב לו כאילו הקריב קרבן, וכן בספר תורה אור (פתיחה) כתב החפץ חיים בשם ספר מעין גנים, שמה שאמרו חז"ל כל העוסק בתורת העולה כאילו הקריב עולה וכו', אין הכונה כפשוטו בקריאת פרשיות הקרבנות בלבד וכמו שמבינים המון העם, אלא הכונה שלומד את הדינים הנאמרים בעולה ובהטאת ובשאר הקרבנות, וסיים שבוה מדייק מה שאמרו כל העוסק בתורה וכו' ולא אמרו כל הקורא בפרשת עולה וכו', שוראי בא לרמוז על כוונתו.

[משנ"ב סי' ק לב]

וכל משניות הקרבנות שאמריה, כי הם בקולם הקרבנות ואין הקרבנות אלא ביום.

82) ואם אין לו פנאי, כתב לעיל (סי' א ס"ק יז) שיכול לומר את פרשת הקרבנות בלילה.

[ביה"ל ד"ה נשים]

ולא יקרא קבל מצות עשה שקטן קרא הקטא לן ויכולות לנבך עליהן.

וכי, נכרבת התורה היו מן המנוה.

83) ועל טעם זה הקשו בשו"ת חקרי לב (ארח סי' י) והאבי עזרי (על הרמב"ם פ"א מהל' ת"ת הי"ג) והגר"ש אויערבך (הליכות שלמה תפלה פ"ו דבר הלכה אות זו) שהרי דעת השו"ע לקמן (סי' תקפט ס"ו) שאין הנשים מברכות על מצות עשה שהזמן גרמא, וכתב הגר"ש אויערבך שיתכן שכיון שברכות התורה הברכה עצמה היא מצוה דאורייתא להודות להש"ת שנתן לנו את תורתו, והברכה היא כנוף המצוה, כמו נטילת לולב ותקיעת שופר, לפיכך יכולות לברך ברכות התורה.

והגר"ש מברסק (חידושי על הרמב"ם פ"א מהל' ברכות ה"ט"ו) כתב בשם הגר"ח טעם נוסף שיותר לנשים לברך אף לרמב"ם שסובר שאין מברכות על מצוות עשה שהזמן גרמא, משום שברכת התורה הוא דין בפני עצמו שתורה צריכה ברכה. ולכן על אף שיש פטורות מהמצוה של תלמוד תורה, מימי אין מופקעות מעצם המנהג של תלמוד תורה, וליומדין בכלל תלמוד תורה ולכן יכולות לברך.

ואשה המוספקת אם בירכה ברכת התורה, כתב השערי תשובה (סי' א, בשם הרבני יוסף) שלא תברך מספק, וכן לטעם הגר"א כתב הגר"ח קניבסקי (אשי ישראל בסוף הספר תשובה לב) שלא תברך, ויש לעיין האם גם לדעת הגר"ח הג"ל הדין כך.

84) ומשמע שאם חיוב ברכות התורה מדרבנן יכול הקטן להוציא את הגדול, אמנם בשעה"צ לקמן (סי' רצ"א ס"ק ב) כתב שנחלקו הפוסקים האם יכול קטן להוציא את הגדול ידי חובת קידוש, כיון שהיובי של הקטן הוא תרי דרבנן ושל הגדול הוא חד דרבנן, ויתכן שאינו יכול להוציא, וראה מה שכתבנו שם.

סימן מה

אומרים פרשת התמיד, ופסוקי קרבן שבת אומרים אצל פרשת התמיד

[משנ"ב סי' א]

והיא במקום הקרבת קרבן התמיד.

1) וגר אמירת פרשת התמיד, כתב השו"ע הרב (סי'א) שנהגו כל ישראל וקבעו חובה על עצמם לקרוא את פרשת התמיד קודם התפילה, והגר"ח קניבסקי (אשי ישראל בסוף הספר תשובה א דעת נוטה עמ' בת) ביאר, שאף שבשו"ע לעיל (סי' א ס"ט) משמע שהוא רק מנהג, אך הוא קרוב לחיוב. ובספרו (ארחות ישר עמ' עה) כתב, שאמירת פרשת התמיד היא חיוב.

ולענין חיוב נשים באמירת קרבנות, כתב בביה"ל לעיל (סי' מז סי' ד"ה נשים) שהיבות לומר קרבנות כשם שהיבות בתפילה, וכן כתב בשו"ע הרב (סי' מז ס"ו) שבפרשת התמיד נשים שוות לאנשים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הַלְבוּת בְּרֵכוֹת סִימָן מַח מַט

ביאורים ומוספים

ויתרגלו לומר בעל פה ולימים יאמרו עמי הארץ שלא כך ניתנה וההכמים מטים את הדברים כרצונם.

ושיעור האיסור לומר בעל פה דברים שבכתב, כתב השו"ע לקמן (סי' קלט ס"ג) שהוא אפילו באות אחת, ולקמן (סי' קמא ס"ק כז) כתב המשגיב שבקריאת התורה כשקורין קרי לא בכתב, אין בכך איסור לקרוא אות אחת שלא מן הכתב, שכך היא ההלכה למשה מסיני.

8) ובקריאת התורה בשבת כשרואים שנטף על תיבה בספר תורה שזעה או חלב, כתב לקמן (סי' שמ ס"ק ז') שיקראו את התיבה בעל פה, וראה מה שכתבנו לקמן סי' קמא ס"ק כז.

והרואה כתב מתוך ספר ועוצם עיניו וקורא מה שראה, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' יט, בסופו) שבתוך כדי דיבור מסתבר שדואי יכול לקרוא.

ולגבי פסוקים שאומרים לשמות אנשים בסוף שמונה עשרה לפני יהוה לרצון, תמוה בשו"ת התעוררות תשובה (ח"א סי' רכז) אין אומרים אותם בעל פה.

ואמירת התרגום בעל פה, כתב הברכי יוסף (סי' א) שמוותרת.

[משנ"ב שם]

8) ובטעם הדבר ששבת ויום טוב נקראים מפורסמים, ביאר הערוך השלחן (סי' ב) שהוא על ידי ההכנות שעושים עברום בכל ערב שבת וערב יום טוב וכן ממה שאסור בהם במלאכה.

סִימָן מַט

שִׁיבּוּל לֹמֵר קְרִיאַת שְׁמַע בְּעַל־פֶּה

[משנ"ב סי' א]

סומא מתר לקרות בעל-פה⁽¹⁾.

1) ולענין סומא האם יכול לעלות לתורה, כתב השו"ע לקמן (סי' קלט סוף ס"ג) שאינו יכול לעלות לתורה, כיון שאינו יכול לקרוא מתוך הכתב, ואף לרמ"א שהיקל שם, ביאר המשגיב שם (סי' יב) שהטעם הוא כיון שהעולה לתורה יוצא מדין "שומע בעונה" בקריאת הבעל קורא, וראה עוד מה שכתבנו שם ובשעה"צ שם (סי' ז).

וקריאה מכתב "בר"ל" (כתב עורים), מבואר בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' יב אות יב) שלא נקרא שקורא מתוך כתב, אלא שהוסיף שדינו של הקורא בכתב זה כאדם שהכתב שגור בפיו שאין לחשוש להשמטת אות או מילה [אולם במשגיב להלן סי' ד כתב שצריך שיהיה שגור בפיו בכל].

[משנ"ב סי' ו]

2) ובטעם האיסור, כתב התוספות ר"ד (מגילה יז, א) שחוששים שמו יטעה, וב"י כתב שיש הרבה דרשות שלומדים מהחסרות והיתרות ומהקרי והכתיב, ואם יאמרם בעל פה יחסר בדקדוק שלהם, ובספר היראים (השלם, סי' רסח) נתן עוד טעם, שלא

4) עוד טעם לכך שתהלים אפשר לומר בעל פה, כתב בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' קצא ד"ה איברא) כיון שמתחילה נתקן לומר בעל פה, שהרי הלויים המשוררים בבית המקדש ודאי לא שוררו מתוך הספר, וכן עושי הפסח לא קראו הלל מתוך הספר, ובהכרח שנתקן כדי לאומרו בעל פה.

[משנ"ב שם]

4) עוד טעם לכך שתהלים אפשר לומר בעל פה, כתב בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' קצא ד"ה איברא) כיון שמתחילה נתקן לומר בעל פה, שהרי הלויים המשוררים בבית המקדש ודאי לא שוררו מתוך הספר, וכן עושי הפסח לא קראו הלל מתוך הספר, ובהכרח שנתקן כדי לאומרו בעל פה.

5) ובדיעבד כשאחד יצא או הוציא אחרים בעל פה, לא כתב האם יצאו ידי חובה, וראה בברכי יוסף (סי' ב) שהביא שיש סוברים שלא יצאו ידי חובה, והברכי יוסף פסק שיצאו ידי חובה.

ולומר בעל פה זיכור" בעת קידוש ליל שבת, דעת הגר"ש אלישיב (הלכות שבת בשבת פ"ז הלכות קידוש ע"ג 16) שכל דברי הגר"א הם רק כשצריך להוציא ציבור ידי חובה, ומקור מהגמרא (תענית כח, א) ששם נאמר יזכי יחיד יכול לקרות דברי תורה על פה בציבור, וממילא כשמרצא ב"יכול" את בניו ובני ביתו שהם יחידים, מותר לאומרו בעל פה, והוסיף הגר"ש אלישיב, שמה שנהגו בעצמו לקרוא את הקידוש [זיכור"ל] מתוך הכתב, הוא הידר בעלמא, ובקובץ מבקשי תורה (חמ"ב עמ' ט) הוסיף בשם הגר"ש אלישיב, שהוא הדין בקידוש של יום השבת, והגרי"ח קניבסקי (שבת לישראל שו"ת אות ח) כתב שהחז"ל לא הקפיד לומר זיכור"ל בקידוש מתוך הכתב.

ובמוסדות חינוך שמלמדים לפעמים דברים שבכתב בעל פה, ביאר הגר"ש אלישיב (תפילה כהלכתה פ"ד סכ"ז) שסמכו על טעם זה שאין ברעתם להוציא אחרים ידי חובה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הלכות ברכות סימן מה מט

כבוד הכולה
עז
(ב) בעבור: כולל לאמרו בביתו (ג) ולתורו פנישת הממיר לבר עם העבד, (ד) ויבנו בפנים השניה בקורא בתורה (טור). ונהגו המדקדקים (ג) להתנועע בשעה שקורין בתורה, דגמת התורה שנתנה ברכת, וכן (ה) בשעה שמתפללים, על שם 'כל עצמתי תאמנה יי מי קמוץ' (אבות:ס): **א** *בשבת [*] אומרים אצל פנישת הממיר פסוקי מוסף דשבת, אכל לא בראשיה'הש' ויום טוב, מפני שקורין בתורה בפסוקי מוסף: הגה ויש אומרים שמוכרין גם מוסף ראשיה'הש' וכן נהגין (ו) כדי לפרסם שהוא ראשיה'הש', וכן הוא לקמן סימן תכא (טור):

מט שיכול לומר קריאת שמע בעלפה, ובו סעיף אחד:

א *אף על גב דקומא לן (א) דברים שבכתב (ב) אי אפה ראשי (ג) לאמרים עלפה, כל דבר שנגיל (ד) וישגור בסו (ה) הכל (ו) כגון קריאת שמע וברכת כהנים (ז) ופנישת הממיר וביוצא בקן (ח) מפר:

כבוד היטב **כבוד השרכה**

כבוד היטב: ונתנה לאמרה בעבור עם השיין כי קרבן המיד נקרכת בעבור, דרף-התקנה: (ג) להתנועע. הינו בפסוקי דוקנה, אכל בתפלה אין להתנועע מיע סוי קוב. וכתובע הביא שקצת פרושים נוהגים להתנועע בנחת קפוחיות התכרות בלבד לקים "מפני שמי נחת הווא" ובמקרהויל קחב שקיה מתנועע בתפלה מלפניו לאתקרו ומאתקרו לפניו עייש. ובד"מ כתב שהקנה"ט נגון טעם עיר התפלה להתנועע בתפלה. וכתב המ"א דעבר כפר עבר ודעבר כפר עבר וכלכר שיכמן:
(ה) הכל. אכל אם לא ישגור כפי הכל אפי"ו שישגור בסיו אסור. הציית מתפלל עם העבור יתר אי"ו לאמנה בעבור דוקא, שהרי כתב שאף שיאמר שנית בעבור לאמרה בקורא בתורה, ואס"ו"ן אינו עולה לו האמירה בעבור דגמת קרבן כלל: [*] **אומרים פסוקי מוסף.** ודעת הגר"י ז"ל שלא לומר פסוקי מוסף אחר פנישת הממיר ומכ"ש פסוקי ירח. וכן כ"ש קצת דקדוקין בחבל פסדו פטים הפקטת י"ל אקה הוא ה' אלקינו עפ"י תורתו של תא"רי וז"ל העיר בפתח"קטן. וע"ן כנ"ג בשם הרב"ז. סודין לסקתש ולא ומסודין כנ"ג, אף ע"פ הנה"ך וא"ל מכתב כסים כי הוא אותיות קתח כ"ר, וז"ל כל שהיא ולא שהוא כ"כ הגר"י ז"ל, כדי לשפלת פה את העפרין בגיל ולא ליפלות כמ"ש בפסוקים, וצריך לומר נה הפלל אם קמדת כלשרה למצאין ראש חסר אמת כ"ר, כ"כ פשיטא פ"ק ז"ל. אפי"ו מה מסדר כ"ר, כתב הרב ז"ל שאצ"ל כ"כ"א 'קדמת' וק קטרת לאמרים ער בו"כין שאו ז"ל וכו"כין קודמין כ"ר, אלא בכ"ר יאמר כל ב' תבות יסוד תפסיק ויאמר תורת: מניח וכן ע"דו השאר ע"ד בשמים וכ"פ פניו כ"ר. ובשיאר כנ"ג סימן ג"א כתב ד"ש נהגים לעמר לשאמרים אלא בכת. ומה שאין אומרים אחר הקטרת כאלו הקטרת כתב בית דוד השעם לפי שאמרו אם חסר כ"ר ויש לחש שאם חסרו, וכן לקמן סימן קלב ובמג"א סי"ק ה' ובברכ"י"ו"פ כתב בשם מהר"ם דלונגאו דמ"ש מהרה שיקנה בית הפקד"ש יש לברך ולומר שמתנה בה"ם, כי תבית יתנה מעשה בני יוער מן"ש ה' מונע בני ית, וכן י"ל ק"ם איהו מקומן ואחד תפלת ית עייש, ואינו מקרה, וע"ן בתרי"ט פ"ק ה' דמפער בשם הר"ש"ל, וגם כמלת שיקנה ג"כ אפ"ר לקדש שבידו שמ"ם נאמר, ועייש שקטב שבהדוד לה' כ"ר שהוא ב"ה"ה, ובקהלים נ"ל שעות בפסוקים כמ"ש את ארץ נגזן ומ"ו שקטב אלהים אל"ה ישראל ואינו כן ב"ה"ה ומה שאנו אומרים הוא מ"ה"ה. צריך להפסיק קצת בין במים ובין אדירים כי טעם טפחא תחת במים ומו"י"פסוק כמלת אדירים, כי תבית אדירים לא קאי על במים אלא על המצרים כמ"ש: וכו' אדיר זה הקב"ה וכו' מאדירים אלו המצרים דכתב על"ו כ"ר. וכן כמדרש על"ו אדירים כעופרת במים עייש אפי"ו דאדירים ש"ן נ"ל על המים מינו כ"ן דמפער נ"י על המצרים יש להפסיק קצת שלא לומר כנשיטת אמת: (ז) הכל. עכ"ה"ט. ועייש בחז"י דתהלים שהוא לעובר דתמים הו"ל בתפלה ויש

משנת ברוכה **כבוד הלכה**

כתב דמקל מקום פנישת הממיר ראוי לעמוד, שקורין בעבור בקול רם. גם מה שקטב בכ"ר בעבור פ"שם דרף-התקנה שיתנה לומר פנישת הממיר בעבור עם השיין, ע"ן כשערי"תשובה שהשיג על זה. כתב פ"ר"י מג"מ: מה שקטב בסודרים כג"ס הנהי רצו"ה *כאלו הקרבנות קרבן הממיר, ויש גורסין "הקרבתי" אינו נכון, כי "הקרבתי" פנישת חטאת אבעלים קאי. מה שאין כן בהמיר אין יחיד מקרי בעלים, ובטור הגרסא "כאלו קרב הממיר במוצרו וכו"ו" זה נכון, ובשערי"תשובה מלשכ גם הגרסא שלטנו: (ב) **בעבור.** שדרגם באותו מקום לומר רק פנישת הממיר לבר בעבור: (ג) **ולתורו.** שמונהגם היה מקדש לומר הפל בכתב בקול רם, ואס"ו"ן לא יכול לשחק בעת שיאמרו בעבור, דיהיה מנפר מלתא: (ד) **ויבנו.** ע"ן בטור שהוא רק לרומא דמלתא, שלא יהיה נראה כאלו מקריב שני תמידים: (ה) **בשעה שמתפללים.** ויש (ה) פוסקים שחולקין על זה ואומרים דבתפלה אין להתנועע, ורק בפסוקי דוקנה וברכת קריאת שמע ולמוד התורה אפילו שבעלפה המנהג להתנועע. וכתב המג"א אברהם: דעבר כמר עבר ודעבר כמר עבר. והכל לפי (ב) מה שהוא אדם: אם מבין היטב על ידי תנועה יתנועע, ואם לאו יעמד ק"ו, ובלכ"ר שיכנו לבו. וקצת מתנועעים תנועה משבשת, שהגוף עומד על עמדו רק בראש הופך פעם לזמין הפעם לשמאל דרף האנה, (ג) אין לעשות כן: **א** (ו) **כדי לפרסם.** אכל יום טוב (ז) אין צריכין לפרסם, שכבר הוא מפרסם מאתמול, אכל שבת, אף על פי שהוא מפרסם אומרים אותה בשחרית, שהרי אין יכולין לקרותה בתורה מפני שאין בה אלא שני פסוקים, כמו שיתבאר בסיון רס"ו:
א (א) **דברים שבכתב.** סומא (ה) מפר לקרות בעלפה) משום "עת לעשות לה' הפרו תורתך". והוא הדין אם הוא בבית-האסורים ואין יכול להשיג שם חמש: (ב) **אי אפה.** כתב הרב"ז, חלק א סימן קלה: לקרות הפנישה בעלפה בשעה ששיין קורא אני נהנה, אכל איני מוחה לאחרים, משום דיש פוסקים הרבה שסוברים דהאסור הוא דוקא אם מוציא פנה לאחרים י"ד חובתו, וכן כתב בעשרת"קנים ובאור הגר"א: (ג) **לאמרים עלפה.** מי שדו"ש כרבים בהרבה פסוקים שבתורה וקשה לו לחפש בכל שעה בהמש מפני כבוד העבור, אפ"ר שיש להקל, ע"ן ב"ומא (דף ע) בתוספות ישנים דבור המתחיל ובקשור, בתרוץ ראשון ובתרוץ בתנא, ובבאור הגר"א הסכים לדינא לתרוץ בתנא: (ד) **וישגור.** אכל אם אינו ישגור כפי הכל (ג) אף על גב שישגור בסיו אסור: (ה) **כגון קריאת שמע.** וכן (ג) פסוקי דוקנה: (ו) **ופנישת הממיר.** כתב המג"א אברהם: המצ"ן בבית יוסף יראה שיש דעות שונות בטעם תמר אמירת אלו הדברים בעלפה, לכן יש לתור שלא לומר שום דבר בעלפה) כי אם מה שנוכר פה בשלחן צדוקי). ובתשובת חות יצ"ר מתיר לומר כל ספר תהלים בעלפה, דכ"ן שהוא לעורר רחמי ה' הני לה בתפלה): (ג) ונראה לי שיש לסמוך עליו, דכלאר הכי דעת העטרת וקנים והגר"א כהפוסקים דדוקא להוציא רבים י"ד חובתן אסור): (ז) **מפר.** ובמציא אחרים באמירתו את הכתובים, מצדד הפגן אברהם

שער הצי"ן

(ה) ע"ן כגון אברהם ואלה זוטא וכ"ר היטב: (ב) פרי"מקדים: (ג) אלה זוטא: (ד) לביש: (ה) אחרונים: (ז) כגון אברהם: (א) טור:

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

